

Officerstidningen

Medlemstidning för Officersförbundet

nr 2 2010

Utbildning i stormens öga *sid 10*

Förvarshögskolan ska
spara 100 miljoner
sid 8

Utlandsstyrkan snart
avskaffad
sid 5

Legosoldater
i Adenviken
sid 9

innehåll.

LEDARE

3

NYHETER

- 4 FM räknar med urholkat anslag
- 5 Utlandsstyrkan kan avskaffas 2011
- 6 Olyckor och skador ökar i försvaret
- 9 Väpnade soldater på civila fartyg

FÖRBANDSBESÖK

- 10 Värnpliktiga i fokus på Trängen
- 13 Plutonchefer ska bli bättre arbetsgivare

REPORTAGE

- 14 Familje-UGL bäddar för utlandstjänst
- 16 Ökat stöd för insatsen i Afghanistan

ANALYS

- 18 Förintelsens fråga – människan och lydningen

FÖRBUNDSNYTT

- 20 Officersförbundet i uttalande om de stupade i Afghanistan
- 21 Gratis kunskapsdagar för medlemmar

INSÄNDARE

- 22 Våga vara chef
- 23 Varför ignorerar svenska officerare historien?

5

10

18

23

Förbundsdirektör
Peter Löfvendahl

Kamrer
Susanne Skäfte

Assistenter
Barbro Kristiansson
Berit Fekete

Ombudsmän
Pelle Avelin
Patrik Larsson
Conny Jansson
Mikael Boox
Mikael Kenttälä
Anne-Charlotte
Hartmann (tjänstledig)

Medlems- och försäkringsservice
Monica Hornegård
Susanne Bredberg
Telefonstängt
onsdagar, fredagar

Förhandlingschef
Niklas Simson

Informations-, press- och webbansvarig
Björn Lundell

Chefredaktör och ansvarig utgivare Officerstidningen
Björn Lundell

Stf press- och informationsansvarig Stf chefredaktör
Daniel Skoglund

Informationsassistent, redaktionssekreterare
Sandra Lang (tjänstledig)

Officersförbundets förtroendevalda revisorer:
Torbjörn Ekelund
Per Thulin

Adress:
Officersförbundet
Box 5338
102 47 Stockholm

Tel: 08-440 83 30
Fax: 08-440 83 40
E-post:
kansliet
@officersforbundet.se

OMSLAGSBILD
Kadetter övar vinterstrid i Arvidsjaur.
Foto: Lars O Nilsson/MHS(K)

ANSVARIG UTGIVARE
Björn Lundell

STF CHEFREDAKTÖR
Daniel Skoglund
08-440 83 49
daniel.skoglund@officersforbundet.se

REDAKTIONS-SEKRETERARE
Sandra Lang

ADRESS
Förbundskansli/
tidningsredaktion
Box 5338
102 47 Stockholm
Besök: Sturegatan 15, 4tr

TELEFON
Växel 08-440 83 30

TELEFAX
08-440 83 40

LAYOUT
Produktionsdesign AB

TRYCK
Ljungbergs tryckeri
Klippan

MANUSSTOPP
Officerstidningen
Nr 3 15 mars
Nr 4 12 april

ANNONSER
Irmér Media AB
Tel: 08-742 10 08
info@irmermedia.com

Annons bokas senast
1 vecka före redaktionellt
manusstopp.

INSÄNDARE
Insändare som
överskrider 3 000 tecken
inklusive blanksteg
tas ej emot.

Redaktionen ansvarar
ej för insänt, icke
beställt, material.
Eftertryck utan skriftligt
tillstånd från redaktionen
förbjudes.

Frågor kring medlemskap, medlemsavgifter och försäkringar
Monica Hornegård
Susanne Bredberg

08-440 83 30
(Telefonstängt onsdagar
och fredagar)

Frågor kring löne- och anställningsvillkor, rättshjälp, facklig utbildning mm
Ombudsmän Medlemsstöd:
08-440 83 30

Frågor till Officerstidningens redaktion
Stf chefredaktör:
Daniel Skoglund

Chefredaktör,
ansvarig utgivare:
Björn Lundell (föräldraledig)
Reporter (vik):
Linda Sundgren
Redaktionssekreterare:
Sandra Lang (tjänstledig)

Frågor kring information, press och hemsida
Daniel Skoglund
08-440 83 49, 0765 254 085

PRESIDIUM

Förbundsordförande
Lars Fresker
Tel: 08-440 83 47
Mobil: 0706-28 25 81
lars.fresker@officersforbundet.se

1. Vice förbundsordförande
Thomas Malmström
Tel: 08-514 39 512
thomas.malmstrom@officersforbundet.se

2. Vice förbundsordförande
Johnas Mård
Tel: 0455-853 27,
Mobil 0703-20 23 49
johnas.mard@officersforbundet.se

FÖRBUNDSREDAKTÖR

Peter Löfvendahl
Arbete: 08-440 83 56
Mobil: 070-580 51 07
peter.lofvendahl@officersforbundet.se

Om förluster och klartecken i guld

Än har det tragiska hänt. Det som alla är medvetna om är en del av vårt yrke men som väcker sådan sorg och bestörtning när det inträffar. Militär personal i svensk tjänst har stupat. Tankarna har under de senaste veckorna gång på gång gått till deras anhöriga men också till deras kamrater och kollegor såväl inom som utom landet. Tyvärr är det så att det inte är sista gången det händer. Det är därför viktigt att vi sluter upp bakom våra bröder och systrar som är ute på olika insatser. De är värda all uppskattning de kan få.

Brett stöd

Och stödet för truppen – för de individer som tagit på sig detta uppdrag – det är också något som överlag varit bra denna gång. Samtliga från statsministern över försvarsministern och vidare över i princip hela den politiska ledningen har uttalat ett tydligt stöd och stolthet för de som ställer upp för landet och realiserar den politiska viljan. Men stödet har också varit stort från samhället i övrigt. Det har dels tagit sitt uttryck genom de kondoleanser och hälsningar som förbundet erhållit. Men också genom det resultat som en nyligen genomförd opinionsundersökning ger uttryck för där stödet för den svenska insatsen ökat avsevärt. Vikten av att känna sig uppskattad och ha stöd från samhället har gång på gång förts fram när jag varit i kontakt med kollegor och kamrater till de stupade. Både i denna svåra stund men också inför nya insatser. Det må ju vara så att det kan finnas olika uppfattningar om Sveriges deltagande i till exempel Afghanistan. Men att man kan skilja det från att ställa upp på dem som nu är ute för att verkställa den politiska viljan är viktigt – nu och i framtiden. Att få ett otack från samhället är den värsta otjänst man kan ge till dem som tar på sig dessa svåra och riskfyllda uppdrag.

Balans mellan uppgifter och resurser

Ett av de centrala budskapen i inriktningspropositionen har varit att den ska vara i balans mellan uppgifter och resurser inom Försvarsmakten. Även i Försvarsmaktens

utvecklingsplan (FMUP) framgår det med tydlighet att balansen mellan uppgifter och resurser är en prioriterad målsättning. Det har länge varit den viktigaste frågan för Officersförbundet på övergripande nivå. Vid samtliga mina förbandsbesök är just bristen på balans mellan uppgifter och resurser en ständigt återkommande fråga. Den frågan har aldrig uteblivit i rapporterna från förbandsledningen eller från officersföreningen.

Skör tråd

Vid en genomgång av styrdokumenterna kan konstateras att det finns en rad olika pusselbitar som måste falla på plats för att denna balans skall uppnås. Till exempel rationaliseringar och omorganisationer som ska rendera ekonomiskt utrymme rätt snabbt. Samt inte minst en grundorganisationsförändring som i huvudsak skall vara genomförd till 2014. Det inser alla att denna balans vilar på en skör tråd och att det kommer att krävas handlingskraft och mod både från den politiska och militära ledningen för att efterhand fatta beslut utifrån den verklighet som uppstår. Men för att fatta kloka beslut krävs bra underlag.

Samverkan på förbanden

För att få en verksamhet i balans krävs goda underlag från förbanden. Det är lätt att skälla på den centrala ledningen för deras dåliga beslut, men det finns ofta en vilja från oss alla i den här firman att rapportera klartecken i guld, snarare än att ge ett mer komplicerat svar.

Men, nu när vi stegvis är på väg in i IO14, är det viktigt att alla kort kommer upp på bordet, annars kommer vi aldrig att få en verksamhet i balans.

Därför är det i detta skede ytterst viktigt att officersföreningarna ute på förbanden kommer med i samverkan av underlag som ska gå till central nivå. Att möjlighet både ges och tas på förbandsnivå att genomlysas och diskuteras underlag så att problem kommer fram och rapporteras.

Om inte organisationen ärligt rapporterar uppåt hur bilden är och framför de

möjligheter och begränsningar som finns då kan vi heller aldrig räkna med att få de rätta besluten.

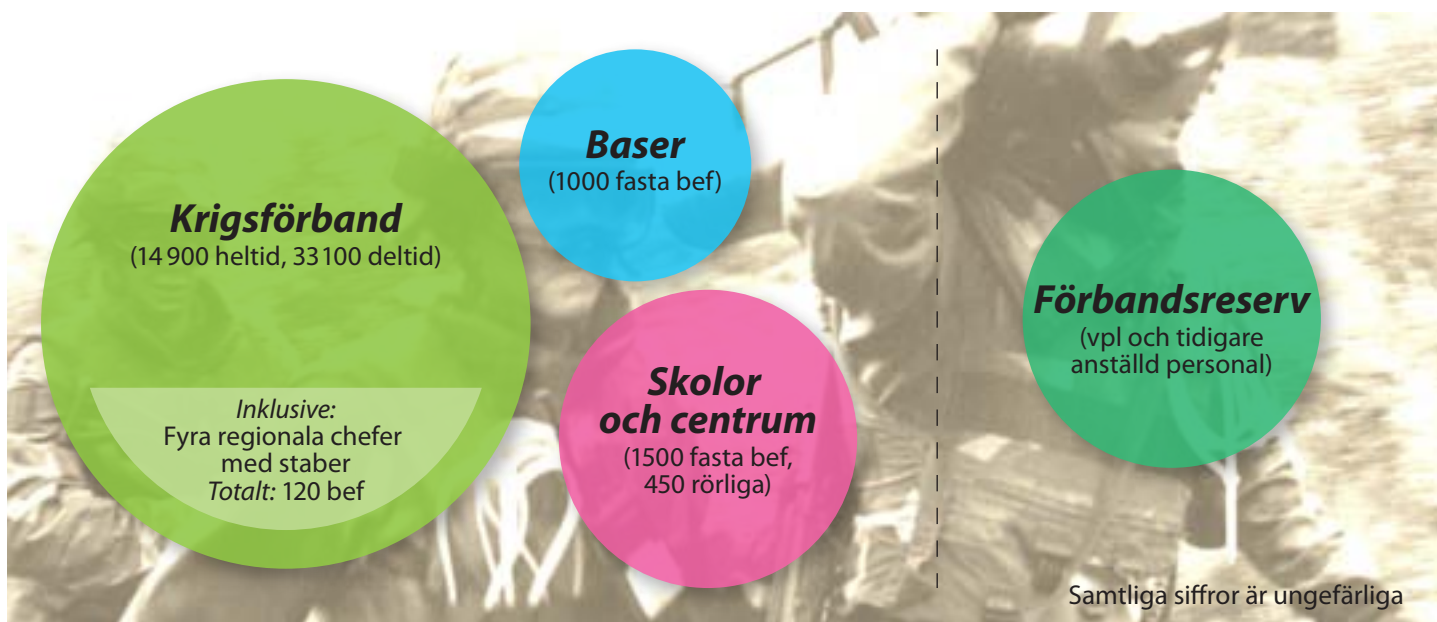
Lars Fresker

Förbundsordförande

Stockholm den 22 februari 2010

Foto: Ulf Löfke

FM planerar för nedläggningar

Krigsförbandsövningar ska återinföras och förband läggs ned. Det är några av inriktningarna i Försvarens utvecklingsplan (FMUP) för åren fram till 2020.

– Det är viktigt därför att vi är noga med att framhålla för politikerna att hela planen bygger på att vi ska göra en anpassning av grundorganisationen. Skulle vi vara vaga med det internt eller externt finns en risk att det här försvinner bort, säger Jan Salestrand, chef för Försvarens ledningsstab.

I FMUP:n skrivs att Försvarens (FM) målbild fram till 2014 är att "något verksamhetsställe omlokaliseras och samordnas i en befintlig garnison; en reduktion motsvarande ett arméregemente samt en flygflottilj; reduktion med ca 10 utbildningsgrupper och sammanslagning av organisationsenheter."

För många platser

Enligt Jan Salestrand har FM en överkapacitet både på flyg- och armésidan. På frågan om hur det kan finnas en överkapacitet, när personalen ute på förbanden snarare upplever att de är för få för ålagda uppgifter, svarar han:

– Det är viktigt att hålla isär att det här inte handlar om att vi har överkapacitet i antal människor. Det handlar om att vi har en överkapacitet i infrastruktur. Det är inte människorna som är för många. Det är förbanden som är utspridda på för många platser, säger Jan Salestrand, men han medger att det är svårt att ta bort ytterligare förband idag och behålla FM:s närvaro över ytan i Sverige.

Samverkat i enighet

Officersförbundet har samverkat FMUP:n i enighet. Men beslutet togs efter att in-

vändningar rests mot vissa tidigare formuleringar. FM valde dock att lyssna på synpunkterna.

– Vi har samverkat FMUP:n i enighet. Vi ser i den att FM försöker nå balans mellan uppgifter och resurser. Ur det perspektivet är det bra att man säger att det blir nödvändigt att minska antalet förband, eftersom politikerna inte gett mer resurser, säger Lars Fresker, ordförande i Officersförbundet.

– Det är också viktigt att poängtera att om nedläggningarna ska bli verklighet kommer förbundet att kräva att få insyn i arbetet och att beslutsförslag baseras sig på fakta och realistiska kalkyler. Annars kan både våra medlemmar, Försvarens och Sveriges säkerhet bli lidande, säger Lars Fresker.

Ny struktur

I framtiden kommer Försvarens makten att vara organiserad enligt en något annorlunda princip jämfört med idag. Organisationen illustreras av FM med tre cirklar. Den största cirkeln är krigsförbanden med 14 900 heltidsanställda och cirka 33 100 tidvis tjänstgörande. Bland dessa ingår fyra nya regionala staber med cirka 30 befattningar vardera. Från krigsorganisationen ska 800 yrkesofficerare avdelas för att stödja övriga delar med bemanning av rörliga befattningar. Den näst största cirkeln är skolor och centrum med 1500 fasta befattningar och 450 rörliga. Slutligen kommer basorganisationen med 1000 fasta

befattningar. Alla siffror är ungefärliga och exakt antal är inte fastställt.

– Något jag tycker är bra är att det nu även framgår i FMUP:n att FM-log ska organiseras som ett krigsförband, säger Jan Salestrand.

Salestrand framhåller att de regionala staberna inte ska bli några nya försvarsområdesstabes. Deras uppgift ska endast vara att samverka med länsstyrelser, leda hemvärn och nationella skyddsstyrkor och sköta det arbete som de lokala säkerhetssamordningskontoren gör idag.

Kompensation för prisökning

Ytterligare en nyhet i FMUP:n är att FM numera planerar att myndigheten inte ges fullständig kompensation för ökade priser. Försvarens makten erhåller en priskompensation, men den ges med två års eftersläpning, dessutom har den tidigare så kallade "teknikfaktorn" slopats. Teknikfaktorn skulle kompensera för att försvarsmateriel normalt sett har en dyrare prisutveckling än andra varor. Sammantaget innebär ovanstående att priskompensationen inte täcker de faktiska kostnadsökningarna.

– Tidigare har vi inte tagit höjd för att vi har en priskompensationsförlust. Nu har vi gjort det för att inte drabbas av onödiga överenskningar, säger Jan Salestrand.

Priskompensationen för förbandsanslaget kallas i FMUP:n för en "kil" och utgör 1,7 procent per år från 2011–2014. Den beräknas enligt nuvarande plan att uppgå till 155 miljoner kronor 2011 och ökar därefter till 464 miljoner per år från 2013.

I FMUP:n talas även om att antalet krigsförbandsövningar ska öka.

Daniel Skoglund

Jan Salestrand,
FM:s ledningsstab.

Foto: Zarah Jonsson - FFB

Utlandsstyrkan kan avskaffas

Lagrådet ska nu få säga sitt om regeringens lagförslag som ska leda till att värnplikten avskaffas. I samma lagrådsremiss föreslås de lagförändringar som krävs för att avskaffa utlandsstyrkan som begrepp.

– De nya lagförslagen syftar till att modernisera Försvarsmaktens personalförsörjning genom en mer ändamålsenlig rekrytering och grundutbildning och genom att stärka skyddet för personal som deltar i internationella insatser, säger försvarsminister Sten Tolgfors i ett pressmeddelande.

Bort med utlandsstyrkan

Alla unga män och kvinnor kommer att vara skyldiga att lämna uppgifter till pliktverket, men själva mönstringen och plikttjänstgöringen kommer endast att tillämpas om regeringen beslutat att det krävs med hänsyn till försvarsberedskapen.

De som har genomgått frivillig eller pliktbaserad utbildning alternativt varit anställda inom Försvarsmakten, kan krigsplaceras. De som i framtiden genomgår frivillig rekryttjänstgöring, ska erhålla förmåner motsvarande de som idag ges till plikttjänstgörande.

Remissens andra del handlar om att utlandsstyrkan ska avskaffas som begrepp. Istället kommer en ny lag som handlar om vad som gäller deltagande i en internationell militär insats utomlands. Det innebär att det är verksamhetens art och inte anställningsformen som styr om du lyder under lagen, till skillnad från idag, när anställning i just utlandsstyrkan är den definierande parametern.

Ersättning till anhöriga

Det föreslås även att anhöriga till insattjänstgörande under vissa omständigheter ska kunna erhålla ersättning från Försvarsmakten, samt att myndigheten ska ha en sammanhållen planering för anhörigstödet.

Avseende uppföljningsansvaret vill regeringen att myndigheten ska ha ett femårigt uppföljningsansvar, men att det i vissa fall inte nödvändigtvis finns någon bortre tidsgräns. Officersförbundet anser att nuvarande formulering avseende anhörigstöd och rehabilitering är tillräckligt stark.

– Regeringen följer i stort vad vi har önskat. Sedan har vi ju en viss tradition i hur lagar formuleras i Sverige som gör att lagstiftaren exempelvis skriver bör istället för ska, men skrivningarna borde vara tillräckligt tydliga för att Försvarsmakten ska ta ett ökat ansvar för frågorna, säger Peter Löfvendahl, förbundsdirektör på Officersförbundet.

Däremot tas frågor om obligatorium för anställda i Försvarsmakten att tjänstgöra i utlandsinsatser och därtill hörande frågor

Foto: Marcus Olsson - Försvarrets Bildbyrå

Lagförslaget innehåller ett ökat ansvar för stöd till anhöriga till tjänstgörande i utlandsstyrkan. Bild från Afghanistanstyrkan FS17:s hemkomstmedaljering.

inte upp. Sådana frågor ska, enligt remissen, behandlas av den personalförsörjningsutredning som ska redovisa sina slutsatser första december i år.

Lagändringarna avseende plikten föreslås träda i kraft första juli 2010. Lagändringarna avseende utlandsstyrkan föreslås träda i kraft första januari 2011. Efter att lagrådet lämnat synpunkter kommer regeringen att skriva en eller flera propositioner som måste behandlas av riksdagen innan förslagen kan bli lag.

Daniel Skoglund

Ryssland köper franska fartyg

Frankrike säljer ett landstigningsfartyg av Mistral-typ till Ryssland. Det meddelade den franska försvarsministern Herve Morin den åttonde februari, rapporterar Defence news.

Enligt den franske ministern visar detta att Ryssland nu ses som en partner i att bygga europeisk säkerhet. En tjänsteman vid franska försvarsdepartementet uppgav att Ryssland visat intresse för att köpa ytterligare tre landstigningsfartyg.

– Vi kan inte å ena sidan be Ryssland delta i byggandet av [Europas] säkerhet och samtidigt hävda att Ryssland inte har förändrats dramatiskt sedan [Sovjetunionens kollaps] 1991, sade Herve Morin.

Lastar 900 soldater

Den 200 meter långa Mistral har ett lastat displacement på 21 000 ton och kan bära upp till 900 soldater, samt landstigningsfartyg och helikoptrar.

Sex amerikanska senatorer har reagerat mot försäljningen och pekat på att en rysk flottbefälhavare sagt att med Mistral-fartyg hade Rysslands landstigning tagit 40 minuter istället för 26 timmar, men den amerikanske försvarsministern Robert Gates uttalanden om försäljningen har varit neutrala.

Defence news skriver att amerikanska tjänstemän uppgett att Mistral egentligen inte är ett så allvarligt militärt hot då fartyget saknar tyngre beväpning, bepansring, dubbleringar av viktiga system, samt inte är indelat i ett utökat antal vattentäta sektioner som de flesta större örlogsfartyg är.

När ett franskt Mistral-fartyg gjorde ett örlogsbesök i Sankt Petersburgs hamn i november 2009 uttryckte de tre baltiska länderna sin oro över en möjlig försäljning. (DS)

Förhandlingar om soldatavtal har inletts

Officersförbundet förhandlar med Arbetsgivarverket för att få till stånd soldatanställning. Avtalen är tänkta att vara grund för längre soldatanställningar än de två år som medges av lagen om anställningsskydd (las).

Regeringen har tillsatt en personalförsörjningsutredning. Den ska i december i år komma fram till vilka eventuella lagändringar som krävs för heltidsanställda och deltidanställda gruppbefäl, soldater och sjömän. Men eftersom utredningens förslag kan bli lag tidigast 2011 behövs kollektivavtal dessförinnan för att kunna byta system från den första juli i år.

Försvarsmakten och regeringen har antytt att anställningstiderna kan vara upp till åtta år, men enligt Niklas Simson, förhandlingschef på Officersförbundet, har inte tidslängdens nämnts i förhandlingarna ännu. (DS)

Olyckor och skador ökar i försvaret

Medan antalet arbetsskador med sjukskrivning sjunker i riket som helhet ökar dem inom försvaret. Fallyckor och överbelastning är vanligt, men även social ohälsa leder till frånvaro från jobbet.

Försvarsmedicincentrums senaste sammanställning av arbetssjukdomar och arbetsolyckor visar att anställda inom Försvarmakten (FM) skadas i mindre utsträckning jämfört med arbetstagare i riket som helhet. Men medan skaderapporterna från övriga yrkesgrupper minskar är trenden i FM den motsatta. År 2007 inkom drygt tre anmälningar om arbetssjukdomar per 1 000 anställda, året därpå var det sju anmälningar per 1 000 anställda. För arbetsolyckor som lett till frånvaro var motsvarande siffror 4,3 rapporter per 1 000 anställda 2007 och 4,9 anmälningar per 1 000 anställda 2008.

– Jag har arbetat med skadestatistik i försvaret i så många år att jag vågar påstå att det är en faktisk ökning av skador vi ser. Det handlar inte om att fler anmäler, säger Jan-Erik Wettermark vid Försvarsmedicincentrum i Göteborg.

Fler utsätts för risker

Vid Högkvarteret är man dock mer återhållsam i sina slutsatser. Åke Edler är sektionsschef vid Prod armé. Han har läst rapporten men är försiktig i tolkningen av statistiken.

Foto: Privat

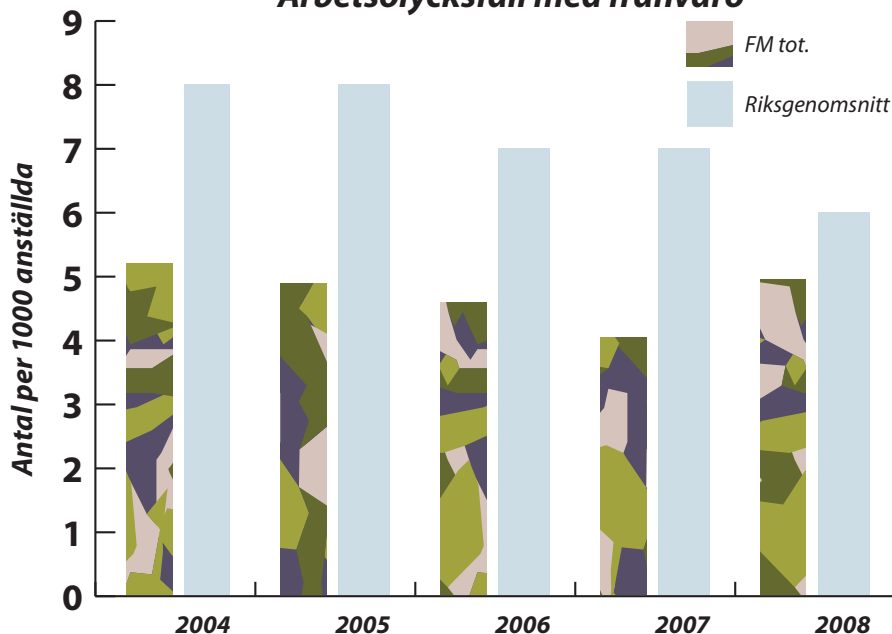
Jan-Erik Wettermark, Försvarsmedicincentrum i Göteborg.

– Det är vanskligt att jämföra Försvarmakten med statistik för riket som helhet. Men visst är det här en indikation på att vi ständigt måste bli bättre. När det handlar om arbetsmiljö och säkerhet kan vi aldrig säga att vi är tillräckligt bra.

Men Wettermark är säker på sin sak; fler skadas idag än tidigare. Orsaken till uppgången av olyckor härleder han till de anställdas förändrade arbetssituation med en slimmad organisation där färre gör mer.

– De som är i försvaret idag är mer produktiva jämfört med för 20 år sedan. Förr hade vi alltifrån malajer som delade ut post till dem som stred i skogen. Numera har vi bara sådana som strider i skogen vilket innebär att fler, relativt sett, utsätts för större risker, säger han.

Arbetsolycksfall med frånvaro

Arbetsolycksfallen i försvarmakten ökade under 2008 och närmar sig riksgenomsnittet.

När det gäller arbetsolyckor sker de flesta tillbudna på övningsplatser. Skador på grund av fall och överbelastning är vanligast.

För arbetssjukdomar är det i särklass största problemerna buller och vibrationer, även om man hittar en ansevärd mängd belastningsskador även inom den här kategorin. Men till skillnad från olyckor, där skadan uppstår vid ett specifikt tillfälle, kan en arbetssjukdom utvecklas under lång tid.

– En hörselskada kanske inte visar sig förrän efter 15 till 20 år. Vi har en bullrig miljö med skjutövningar och flygmaskiner men numera är vi ganska bra på att skydda hörseln. De hörselskador vi ser idag är framför allt sådana som uppstått längre bakåt i tiden, säger Wettermark.

Förändring skapar ohälsa

Men en arbetssjukdom som ofta uppstår i närheten är den som orsakas av sociala och organisatoriska faktorer. År 2008 kom 17 rapporter om Försvarmaktsanställda som varit hemma från jobbet på grund av detta, vilket var tio fler än året innan. Flest anmälningar på grund av social ohälsa gjordes under första halvan av 2000-talet med en topp 2003 med 69 anmälningar.

– Försvaret har varit utsatt för mycket stora förändringar under senare år vilket säkert lett till att en del mått dåligt, säger Wettermark.

Åke Edler framhåller att man sedan dödsolyckorna inom försvaret 2007 och 2008 fokuserar mer på arbetsmiljö och säkerhet än man gjort tidigare. De tre verksamhetsgrenarna, mark, sjö och flyg, har under produktionschefen fått tre företrädare med tydliga arbetsmiljö- och säkerhetsuppgifter. Inom hans eget område, arméavdelningens marksäkerhetssektion, har man gått från en till tre anställda.

– Det gör att vi inte bara kan analysera de rapporter som kommer till oss utan också följa upp och åtgärda fler än vi hann med tidigare. Det finns ju ingen statistik över olyckor som inte inträffar men jag tror att våra satsningar ger resultat, säger han.

Linda Sundgren

Utredning om belastningsskador

Inom ramen för den centrala skyddskommittén (cam) finns ett förslag om att tillsätta en utredning om belastningsskador inom Försvarmakten. Kommittén vill undersöka om belastningsskador är ett problem inom försvaret och vad man i så fall kan göra för att minska antalet skador. Den andra mars fattas beslut i ärendet.

SUPPORT STARTS HERE

SAAB TILLHANDHÅLLER EFFEKTIVA SUPPORTLÖSNINGAR till kunder inom försvaret, civilt flyg och samhällssäkerhet. Vi erbjuder våra förmågor och kompetenser världen över, där höga krav ställs på funktion och tillgänglighet – där våra kunder behöver oss som bäst.

Våra produkter och tjänster säkerställer att dina system ger bästa möjliga värde genom hela deras livscykel.

Saab – supporten börjar här. ●●●●

FUNKTION	INTEGRERADE SUPPORTLÖSNINGAR
KONCEPT	LIVSCYKELBASERAT
FÖRDELAR	KOSTNADSOPTIMERAT

www.saabgroup.com

SAAB

Mindre pengar till Försvarshögskolan

Regeringen vill att Försvarshögskolan ska spara 100 miljoner. Skolan säger sig kunna skära ner halva det beloppet.

– Men det känns inte bra, säger rektor Mats Ericson. Jag skulle vilja göra mer för de pengar vi har och höja ambitionsnivån istället.

Officersutbildningen är ett av de mest kostsamma högskoleprogrammen, enligt Högskoleverket. För dyr, tycker regeringen, som i höstas gav Försvarshögskolan (FHS) och

Försvarsmakten (FM) i uppdrag att se över skolans utgifter och lämna ett gemensamt förslag till nedskärningar. Försvarsdepartementet vill att skolan ska minska utgifterna med cirka 100 miljoner, enligt FHS:s beräkningar.

Rektor Mats Ericson. FHS och FM svarar att det är för mycket och föreslår hälften så stora nedskärningar.

– Vi bedömer att regeringens besparingar inte är möjliga att genomföra utan att vi

minskar antalet studenter eller sänker kvalitén på utbildningen, säger Mats Ericson.

Regeringen vill att pengar ska tas från såväl officersprogrammet som den högre officersutbildningen och från forskningen. Inom de två förstnämnda områdena ser Mats Ericson utrymme för nedskärningar. Forskningsbudgeten vill han däremot inte röra.

– Då plockar vi bort våra grundstenar, det fundament som all högskoleutbildning bygger på. När vi blev högskola 2007 fick vi i uppdrag att bli mer högskolemässiga och det är något vi inte tänker tumma på, säger han.

FHS värnar forskning

I uppdraget från försvarsdepartementet står det ingenting om hur många officerare som årligen ska utbildas. Därmed lämnar regeringen öppet för förslag om att spara pengar genom minskat antal studenter. Den utvägen vill dock både FM och FHS undvika.

– Volymen styrs av Försvarsmaktens planering och enligt den kommer vi att behöva utbilda 150 officerare per år på det treåriga programmet fram till 2015. Därefter kom-

mer det att behövas 200 officerare per år. Men det är inte säkert att politikerna köper Försvarsmaktens planering helt och hållet, säger Ericson.

De 50 miljoner som försvaret ändå säger sig kunna dra in på skolan, tror Mats Ericson inte kommer att bli alltför kännbara för verksamheten.

– Vi kan nog göra det här utan allvarigare konsekvenser. Men vi hade hellre behållit pengarna och utvecklat utbildningen ännu mer. Fler officerare ska ut i insats och de behöver en ordentlig grund att stå på.

Vid försvarsdepartementet har man förståelse för Mats Ericsons resonemang.

– Han har kloka kommentarer, säger Mikael Östlund, pressekreterare hos Sten Tolgfors.

Men nedskärningar lär det bli, frågan är bara hur stora.

– Försvarets operativa verksamhet ska utvecklas och utredningar [stödutredningen 2009] visar att det finns resurser att frigöra på Försvarshögskolan. Vi återkommer med förslag om det här, förmodligen till vårbudgeten 2011, säger Östlund.

Linda Sundgren

Foto: Truls Busch Christensen - InPress

Ökad
Effektivitet
Säkerhet & Tillförlitlighet

För att kunna agera framgångsrikt måste soldatens alla sinnen vara skarpa. Hörseln är lika viktig som synen, både i mörker och i dagsljus. Peltor™ ComTac™ XP är det senaste hörande hörselskyddet för militärt bruk, med bättre dämpning (SNR 28), ett så kallat proppläge, längre batteritid samt mer plats för öronen för en ökad komfort.

Peltors hörselskydd och kommunikationssystem för militär är en del av ett brett produktsortiment av högsta kvalitet för professionellt användande. 3M™ skyddsglasögon och E-A-R™ hörselproppar är från samma familj av välenommerade skyddsprodukter från 3M.

För mer information, välkommen att kontakta vår Kundtjänst på telefon 0370-65 65 00. Referera till ramavtal FM479-U051406 vid beställning

3M™ Maxim Ballistic TacPack

Peltor™ ComTac™ XP

HMS Malmö eskorterar det nordkoreanska lastfartyget Dae San mellan Boosaaso och Berbera.

Foto: Ljörnant Marcus Olsson - Försvarets Bildbyrå

Legosoldater hyrs in i Adenviken

Rederier inom handelsflottan hyr beväpnade soldater till fartyg i Adenviken som skydd mot pirater. På operativa högkvarteret i London varnar man för att det kan leda till en upptrappning av våldet.

Piraterna utanför den somaliska kusten fortsätter att plåga handelssjöfarten. Under 2009 kapades 47 fartyg och nästan 900 besättningsmän togs som gisslan. Inom sjöfartsnäringen börjar man tröttna på situationen och danska rederiet Clipper har valt att ta ombord beväpnade soldater.

– Vi har två fartyg i veckan som går genom Adenviken och då gör vi det med ryska konvojer. I samband med detta erbjuder ryssarna soldater ombord på våra fartyg, och det har vi accepterat, säger rederiets vd, Niels Mathiesen.

Taktikanpassning

Piratverksamheten i Adenviken har anpassat sig efter den militära närvaron i området. Den har flyttat längre ut från kusten och attacker har skett ända upp till 900 nautiska mil utanför Somalia. Vid Atalantas operativa högkvarter (OHQ) i London säger man sig ha stor förståelse för Clippers agerande.

– Det finns mellan 36 och 40 örlogsfartyg i området. Det är som om 40 polisbilar som kör i 40 kilometer i timmen skulle bevaka hela Europa. Men vapen ombord är ingenting vi uppmuntrar. Om pirater lyckas ta sig ombord och det finns väpnade vakter på fartygen riskerar våldet att bli grövre och fler kan komma till skada, säger kommandörkapten Anders Kallin, pressofficer vid OHQ.

Men Niels Mathiesen håller inte med.

– Jag tror inte att piraterna vågar försöka ta sig ombord när vi har ryska marinsoldater på fartygen, säger han.

Belgare att hyra

Även den Belgiska försvarsmakten erbjuder soldater till belgiskflaggade fartyg, sedan de drabbades av en kapning i maj i fjol. Inom 48 timmar kan ett fartyg få ombord ett team bestående av åtta soldater, en nautisk officerare och en sjukvårdare. För det betalar rederiet 115 000 euro per vecka, enligt den belgiska försvarsmaktens presstjänst, men hittills är det bara ett fartyg som använt sig av den tjänsten.

Vid OHQ i London uppmanas besättningarna på handelsfartygen att vidta vapenlösa åtgärder. En lista med förslag har tagits fram

och spridits inom världshandelsflottan. Fästa taggtråd längs relingen, köra i sick sack, spruta vatten längs fartygssidan eller ansluta sig till någon av de konvojer som anordnas i området föreslås. Utöver de styrkor i Adenviken som leds av EU och Nato har också flera enskilda länder, såsom Indien, Iran, Pakistan, Kina och Ryssland, på eget bevåg skickat örlogsfartyg, berättar Anders Kallin.

– De har så mycket trafik i området att de vill vara där och säkra upp. I första hand eskorterar de sina egna länders fartyg, men de hjälper även andra när de har möjlighet.

Linda Sundgren

Piratattacker

Under 2009 begicks drygt 100 fler piratattacker jämfört med året innan. Av totalt 406 attacker runt om i världen bordades 153 fartyg och 49 kapades. Drygt 1 000 besättningsmän togs som gisslan, 68 skadades och 8 dödades. Majoriteten av attackerna, 217 stycken, skedde utanför Somalias kust. Andra piratdrabbade områden är exempelvis farvatten utanför Nigeria och Sydameriska samt i Syd kinesiska sjön.

Stridsflygplan belysta av farlig laser

Vid fem tillfällen har flygvapnets flygplan belysts med grön laser. Den riskerar att skada besättningens ögon eller förorsaka krasch om bländningen sker vid ett flygkritiskt ögonblick, som landning. Försvarsmakten ingår i ett nätverk som ska försöka åtgärda problemet.

– Det här är ett svårt problem och under 2009 har vi sett en ökning. Tre gånger har transportflygplan blivit belysta av grön laser och vid två tillfällen har JAS39 blivit det, säger Christer Westerlund, produktionsstabens flygavdelning (Prod flyg) som arbetar med flygsäkerhet inom Försvarsmakten.

Ännu så länge har inga skador uppstått på

någon flygande personal och inga allvarliga tillbud har skett.

– Risken att skadas är inte så stor enligt läkarvetenskapen. Gränsen för bestående skador går vid 50–100 meter. Men sedan finns risken att piloten blir bländad i samband med landning, vilket kan leda till haveri, säger Christer Westerlund.

Redan idag krävs tillstånd för att ha laser med så kraftiga strålar som den gröna lasern alstrar. Att rikta lasern mot flygplan kan dessutom ge fängelse upp till fyra år för luftsabotage. Problemet är att lagen inte följs. Sedan 1998 har ett ökande antal belysningar skett, främst mot civila aktörer.

Försvarsmakten ingår nu i ett nätverk tillsammans med civila flygoperatörer och även

kollektivtrafikföretag som blivit belysta. Önskan från nätverket är att reglerna ska följas och att de som använder laserna ska förstå vad de gör och vilka följder det kan få.

– Min uppfattning är att det här oftast görs för att det är roligt att leka med grejerna. Det finns till exempel flera filmklipp på YouTube där personer leker med grön laser och smäller ballonger och annat. Vi måste få ut i samhället vilka konsekvenser det här kan få, säger Christer Westerlund.

Enligt en skrivelse från Prod flyg skyddar nuvarande laserskyddsvisir inte mot grön laser. Ljusförstärkare skyddar ögonen från strålarna, men mörkerutrustningen skadas sannolikt av lasern.

Daniel Skoglund

Värnpliktiga i fokus på Trängen

Nordic battlegroup, rekrytering, ombyggnation, Prio - på Trängregementet pratas det mycket framtid. Men för plutonchef Lina Andersson är det nuet som gäller och att ge den sista kullen värnpliktiga en bra utbildning.

Snön är det stora samtalsämnet den här morgonen. Ett par decimeter har kommit under natten och det fortsätter att vräka ner.

– Vi åker inte ut till Bjärsjö och rekar idag, säger kapten Andersson. De har nog inte hunnit ploga småvägarna dit upp än. Men det gör inget, vi ligger bra till med förberedelserna och vi kan åka i morgon eller på fredag förmiddag istället.

Löjtnant Jesper Elgeskog nickar från andra sidan skrivbordet. Officerarna vid ledningsplutonen håller på att planera helgens pek- och stridsskjutning, då de 32 värnpliktiga ska få ömsätta sina teoretiska kunskaper i praktiken.

– Vi har lyft oss ett steg från förra övningen i höstas. Innan har vi talat om för dem hur de ska gå och stå men nu ska de få tänka mer själva och lösa uppgifter på egen hand. De kommer att agera som en pluton och vi utser en av gruppcheferna till plutonschef, säger Lina Andersson.

Terrorister anfaller

Den övergripande planeringen inför övningen är klar. Elgeskog ska överraskande bryta fredagsförmiddagens genomgång av pek och strid och istället hälsa välkomna till operation Dick. Listor med vad som ska packas ner, och vad som inte får tas med (ipod, mobil, godis, frukt) delas ut. Därefter sätter de sig i bussen med kapten Andersson bakom ratten och åker en mil västerut, till skjutfältet i Bjärsjö.

Efter en natt i tält kommer den stora överraskningen på lördagsmorgonen när femte kompaniet agerar terrorister och går till anfall.

– Det blir en helt annan grej när de har faktiska motståndare framför sig, säger Elgeskog. Man ser på dem att de skärper till sig. Sen är det roligare när de har uppgifter att lösa och en röd tråd som går genom hela övningen. Visst kan man sticka ut på långmarsch, men

att bara gå långt är inte samma utmaning.

De är båda övertygade om att de värnpliktiga kommer att klara övningen. Sedan soldaterna ryckte in i augusti har deras kondition förbättrats avsevärt, enligt Lina och Jesper.

– Dagen efter de hade kommit tog jag med dem på en joggingtur för att visa runt på regementet. Redan vid matsalen började flera av dem gå, och då hade jag knappt styrfart bara för att alla skulle hänga med. Nu har de flesta bättre kondition och orkar mycket mer. Men de som tränade på hög nivå vid intryck har tappat kondition eftersom de inte kunnat träna lika mycket som de är vana vid, säger Andersson.

Helgens övning handlar om fysisk och mental uthållighet i kyla och med lite proviant. Det blir varsin grönpåse till kvällsmat på fredagen, en grönpåse till lunch på lördagen och sedan ingenting mer förrän söndag kväll. Men det kommer att finnas back up vid behov.

– Vi tar med lite extra choklad och dricka om det behövs och vi har bokat en sovsal där vi kan gå in om det blir för kallt. Vi kommer också att slänga in ved i bussen som vi kan plocka fram om det de hittar i skogen är för surt, säger Lina.

– De vet mycket väl hur de ska bete sig under sådana här förhållanden, men det gäller att ha koll på dem i kylan. Även om de vet att bästa sättet att hålla sig pigg är att sköta hygien, byta till torra strumpor och ta på en ren skjorta är det inte säkert att de gör det när de är trötta och hungriga. En del blir väldigt stingsliga i sådana här situationer och andra klarar av att behålla lugnet. Den här övningen kommer att ge dem större kännedom om hur de reagerar under press.

Materielbrist hindrar övning

Efter tre år på stabsbefattningar, varav sex månader i Afghanistan, är kapten Andersson nöjd med att vara ute i verksamheten igen. Att få jobba med människor och utbildning är det hon trivs bäst med. Logistik är ett stort intresse och hon uppskattar friheten som plutonchefstjänsten ger.

– Jag kan själv planera min tid och lägga upp utbildningen efter eget tänk, inom givna ramar förstås. Jag känner också ett

stort stöd från kompaniledningen och det underlättar ju.

De stora förändringar som regementet just nu genomgår med övergång till kontraktsanställda, utbildning till NBG och prio ägnar hon ingen större energi. Fokus ligger hos de värnpliktiga.

– Mitt uppdrag är att ge dem en bra utbildning och det tänker jag göra. Vi är skyldiga dem det, säger hon.

Anderssons kompanichef, Stefan Sahlström, gillar Linas inställning. Han säger att det kan vara svårt att inte dras med i alla förändringar men uppmuntrar sina officerare att framför allt ägna sig åt de nu aktuella uppgifterna.

– Mitt i stormens öga försöker vi att jobba vidare i vardagen. Jag vill påstå att vi brinner

”Det är slöseri med de värnpliktigas tid när vi inte kan öva fullt ut. Vi måste hela tiden anpassa verksamheten till det materiel vi har.”

för de ineliggande värnpliktiga och deras verklighet med borttappade nycklar och folk som mår dåligt, säger han.

Men Lina Anderssons arbete försvåras av materielbrist. Som logistikbataljonens

ledningspluton är de beroende av teknisk utrustningen. Men trots att sex månader gått sedan inryck är fortfarande inte alla grejer på plats.

– När vi började skulle de ha sagt att, här Lina, är det du ska utbilda för; det här är din personal och här är din materiel. Men vi hade våra farhågor om att det inte skulle bli så och vi fick rätt. Jag har fått utveckla utbildningen efterhand och fortfarande saknar vi viktiga komponenter för att kunna öva fullt ut.

Ändå har kapten Andersson större förhoppningar idag om att beställningarna ska komma än för bara någon månad sedan.

– Strax före jul fick vi beskedet att vi inte kunde förvänta oss att få allt det vi behövde. Men nu har vi fått nya besked och det verkar som att vi kommer att få grejerna i alla fall. Jag förstår att man måste prioritera och i första hand skicka utrustning till insatsområdena, men det är frustrerande att inte få det man behöver.

Hon berättar att de förra veckan byggde upp stabsplassen för första gången med sex tält. Men något datornätverk blev det inte eftersom det saknades viktiga komponenter för att få igång det.

Foto: Linda Sundgren

**Kompanichef
Stefan Sahlström.**

Foto: Linda Sundgren

Lina och Jesper planerar helgens pek- och stridsskjutningar.

– Det känns väldigt tråkigt. Det är slöseri med de värnpliktigas tid när vi inte kan öva fullt ut. Vi måste hela tiden anpassa verksamheten till det materiel vi har. Jag är ärlig mot dem och säger som det är samtidigt som vi försöker vara positiva, säger Andersson.

Medan officerarna planerar inför helgens övning har soldaterna delats in i tåter för att öva inom respektive utbildningsområde. På parkeringen utanför plutonchefens kontor tränas det på att backa minibuss med släp. Snöandet har upphört vilket underlättar sikten och Lina Andersson går ut i den torra snön för att se hur det går för dem.

– De tre som håller på med det här har jag valt därför att de redan hade kort för

minibuss när de påbörjade utbildningen för tungt släp. Det gör att de i alla fall är vana vid fordonet vilket borde underlätta.

Men att få de höga släpen mellan konerna är inte så enkelt och de orange strutarna körs omkull gång på gång.

– Det är svårt för dem innan de kommer på hur de ska tänka och hur släpet rör sig, konstaterar hon. Det blir lätt för stora och snabba rörelser.

Konfliktlösning

Att röra sig ute bland de värnpliktiga under dagarna tycker Lina Andersson är viktigt.

– Jag försöker vara ute så mycket jag hinner och gå runt bland tåterna och titta på hur det

går för dem. Jag har ett arbetsgivareansvar för officerarna också, men eftersom det är så lite friktion bland dem så kan jag lägga betydligt mer tid på soldaterna än vad jag hade kunnat göra annars.

De värnpliktiga behöver också mentalt och socialt stöd. Av dem som började i höstas har några enstaka hoppat av, vilket skedde tidigt i utbildningen. I vissa lägen är det den bästa lösningen, säger Lina Andersson.

– Om någon ligger på logementen och gråter hela nätterna blir det jobbigt för alla. Då är det bättre att man tar beslutet att skicka hem personen.

Jesper Elgeskog håller med.

– Att sitta i möte efter möte och prata pro- ▶

► blem tar mycket energi. Om man märker att det inte ger något resultat är det bättre att låta folk åka hem.

Det har också varit en del konflikter bland de värnpliktiga. Efter några månader, när de lärt känna varandra bättre, kommer irritationer och frustrationer upp till ytan.

Foto: Linda Sundgren

Fänrik

Kristina Lundström.

– Det brakade ihop här alldeles före jul, berättar Lina. Då fick vi sätta oss ner och prata om det och det gick ganska bra. Men jag har sagt åt dem att de inte alltid

behöver ha mig med i samtalen, och jag vet att de satt sig ner själva några gånger sedan dess.

Internationell helg i Skövde

Efter lunch fortsätter planeringen av helgens övning. Tekniker Per Wikholm kommer in för att förklara vad som krävs för att få igång värmarna i den sovsal som eventuellt kommer att nyttjas. Sedan ska lördagsmorgonens överfall synkas med fänrik Henrik Blom på femte kompaniet.

- Hur många är ni, undrar Jesper Elgeskog.
- Vi är sex sju stycken, säger Blom.
- Perfekt, replikerar Jesper. Våra har inte en

chans. De måste fly därifrån och hitta tillbaka till pick up point.

Lina Andersson berättar att nya överraskningar väntar dem senare under lördagen.

– Vi hämtar upp dem med bussen och då kommer de att bli glada. Bussen är varm, de slipper gå och så tror de förmodligen att övningen är slut. Men vi släpper av dem på ett nytt ställe och så får de stanna ute en natt till. Det är för att få in övning i mental omställning också.

Men även om officerarna här försöker fokusera på nuet gör sig den nya verklighet som försvaret är på väg in i sig ständigt påmind. Det talas om logementen som ska byggas om till åttabäddsrum och ett kök som kanske ska installeras. Sedan är det Prio också.

– Genom Prio trycks arbetsgivaransvaret ner på plutoncheferna, konstaterar kompanichef Sahlström. De kommer förmodligen få betydligt mer att göra i och med att vi också får fler anställda.

Mycket kretsar kring uppgiften att utbilda förband till Nordic battlegroup. Rekryteringen inleddes i höstas och fänrik Kristina Lundström har just börjat gå igenom ansökningarna.

– Vi har fått in 130 ansökningar till 15 platser, berättar hon. Några namn känner jag igen, de har varit här förut, och att de vill tillbaka hit måste man ju se som ett gott betyg.

Andersson berättar att de värnpliktiga matats med information om NBG ända sedan inrycket. Men den stora ögonöppnaren för soldaterna blev höstens internationella helg, säger hon.

– Vi visade dem hur det kan se ut under en utlandsmission. Vi hade stationer där de fick testa olika grejer och så körde vi föreläsningar. Det var många som blev intresserade och av våra värnpliktiga som vi har inne nu har ett tiotal sökt till NBG eller officersprogrammet.

– NBG är bra för rekryteringen, fortsätter hon. Många vill åka utomlands men att man får komma med till Afghanistan direkt efter muck är inte särskilt troligt. Chanserna till utlandstjänst är nog större om man söker till NBG.

En fördel i sammanhanget är att majoriteten av officerarna på ledningsplutonen själva har gjort utlandstjänst.

– Vi kan svara på frågor och berätta om våra erfarenheter, säger Lina Andersson.

Foto: Linda Sundgren

Per Wikholm,
tekniker.

Linda Sundgren

Patria

www.patria.fi

Patria AMV offers excellent protection and performance. It is nimble and reliable in all conditions.

Patria Oyj, Kaivokatu 10 A, FI-00100 Helsinki, Finland, Tel.+358 20 4691, Fax +358 20 469 2022, www.patria.fi, info@patria.fi

Plutonchefer måste få arbetsgivarutbildning

Specialistofficerarnas osäkra framtid, plutonchefernas nya arbetsgivarroll och obligatorisk utlandstjänst. Det är tre aktuella spörsmål hos den lokala officersklubben på Trängregementet i Skövde.

En fråga man ställer sig vid officersklubben på Trängregementet, är hur kompani- och plutonchefer ska klara av att axla det arbetsgivaransvar som kommer att falla tungt på dem framöver. När värnpliktiga ersätts med anställda och Prio börjar användas i det dagliga arbetet, handlar det inte längre om att leda och administrera en handfull officerare utan att stödja ett stort antal kontraktsanställda soldater. Kapten Ulrika Palm, ordförande i den lokala officersklubben, ser ett stort utbildningsbehov av chefer under året för att hjälpa dem att hantera sina utökade uppgifter.

– Vi måste skapa förutsättningar för dem att bli bra arbetsgivare. Vi har kommit överens med våra personal- och regementschefer om att hålla en endagsutbildning i vår, men det ser vi bara som ett första steg, säger hon.

Som arbetsgivarrepresentanter behöver cheferna vara bevandrade i aktuella regelverk, ha kunskap i konflikthantering och känna till sina skyldigheter respektive rättigheter i olika frågor.

Rättigheter och skyldigheter

Varken Palm eller klubbkollegan kapten Peter Nilsson är imponerade över det stöd som cheferna får i sin personalvård idag. Ingen vill ta riktigt ansvar, tycker de, och frågor bollas många gånger tillbaka till den enskilde chefen.

– Kolla på nätet, får de höra. Men vem sjutton har tid att leta information på nätet när man som ny chef ställs inför en massa problem med personalen? Dessutom behöver man veta hur regelverket fungerar för att kunna göra korrekta tolkningar av det man läser, säger Peter Nilsson.

De är båda nöjda med chefernas förståelse för behovet av utbildning, men de hade föredragit en mer centraliserad satsning. Ett tydligt fokus på den här frågan från Högkvarterets sida hade varit välkommet.

– Då hade alla fått samma information och vi hade fått mer likriktade arbetsmetoder, säger Nilsson. Det är också viktigt att arbetsgivaren tydligt talar om att vi ska avsätta tid för detta, annars riskerar två veckors utbildning bli en vecka och i slutändan inte mer än några dagar. Men kan man lägga utbildningstid på Prio och Prime for life måste man kunna göra det här också. Det här handlar ju om baskunskap.

Palm vill också se en anpassning i officersprogrammet utifrån det utökade personalansvaret.

Ulrika Palm och Peter Nilsson vill att högkvarteret tar ansvar för utbildningen av plutonchefer.

– Du går tre år men läser inte en enda sekund om avtal och regelverk. Management borde vara obligatoriskt på utbildningen. När man jobbar med personalfrågor ställs man inför en massa problem och frågeställningar som inte har några standardlösningar och då är det viktigt att känna till sina rättigheter och skyldigheter.

Ett annat problem som blivit allt mer påtagligt vid Trängregementet under senare tid är osäkerheten kring specialistofficerarnas framtid. Av regementets cirka 195 officerare är ett tiotal specialister. Efter ett par år i tjänst börjar flera av dem ställa frågor om möjliga karriärvägar.

– De undrar över utvecklingsmöjligheter och vad de kan göra för att stiga i graderna. Många har varit ute i två år nu, men om det räcker med tiden och att vara väl vitsordad för att gå från sergent till fanjunkare vet vi inte. Tredje kullen specialister är på väg ut och vi kan fortfarande inte ge några tydliga svar och det är inte bra ur rekryteringsynpunkt, konstaterar Ulrika Palm.

Osäkerhet om utlandstjänst

En annan fråga som dykt upp kring det nya officersspåret är vad som händer med den operativa taktiska chef som tar en specialisttjänst.

– I början kanske det inte spelade så stor roll att man inte visste hur det skulle bli, folk var koncentrerade på att klara utbildningen och få börja jobba. Men nu kommer frågorna om framtiden och vi behöver tydliga riktlinjer

från Högkvarteret för att kunna ge specialisterna klara besked, säger hon.

Ytterligare ett orosmoment bland officerarna på Trängregementet är hur den obligatoriska utlandstjänstgöringen. Många undrar över om de kan komma att hamna i ett läge där de tvingas åka.

– Man pratar om att systemet ska vara flexibelt och att man ska kunna säga nej av personliga skäl, och det låter ju bra. Men man undrar ju hur det kommer att fungera i praktiken. Man lär ju inte kunna säga nej hur många gånger som helst, framför allt inte om man har en kompetens som det är brist på, säger Ulrika Palm.

Och både hon och kapten Nilsson är övertygade om att Försvarsmakten kommer att behöva satsa mycket mer på stöd till den som är hemma när partnern är utomlands.

– Skotta, klippa gräs, hämta på dagis. Man måste se till att allt det där praktiska fungerar. Man pratar om förmånsbeskattning och att man ska kunna köpa olika tjänster eller jobba mindre. Men allt kan inte köpas för pengar och vad säger att den som är hemma vill gå ner i arbetstid, säger Palm.

– Vi stjal mycket idéer från engelsmän och amerikaner när det gäller utlandstjänstgöring, säger Nilsson. Men i USA, exempelvis, bor familjen på militärbaser med affärer och skolor och de kan få hjälp med allt. Vi plockar bara den ena sidan av systemet och glömmer förmånerna och allt det där andra runtomkring.

Linda Sundgren

Familje-UGL bäddar för utlandstjänst

Utlandstjänst, förbandsflyttar och kurser med långa perioder från varandra, påfrestningarna på officers- och soldatfamiljer är många. Genom kurser i kommunikation försöker Soldathemsförbundet hjälpa försvarsfamiljer att klara påfrestningarna.

Tillsammans med sin fru Mona gick major Krister Iseby, jägarbataljonen i Arvidsjaur, friskvårdskursen för par (Prep) i somras.

– Kursen var tänkt för par där någon skulle ut på, eller har varit i, utlandstjänst. Men vi kände att den passade även oss. Som officer får du en väldigt bra utbildning inom grupp-psykologi. Det få klarar av är att använda den kunskapen även i sin parrelation eftersom partnern inte har motsvarande utbildning. Den här kursen är som officerens personliga UGL, säger Krister.

Mick utan Jagger

Precis som i chefs- och medarbetarekursen UGL, ligger fokus i prekursen på kommunikationsstrategier bemötandet av störningar och att skapa nya positiva mönster. Relationsforskning tyder på att det är just bristfällig kommunikation som leder till de flesta lösningarna. Navet bland Prep-verktygen är därför samtalsmetoderna tala och lyssna metoden. Den hjälper partners att hitta trygga former för att prata om laddade frågor.

– Den ena håller i en påhittad mick och får prata utan att bli avbruten. Den andres uppgift är att lyssna för att förstå och återberätta vad som sagts. På så sätt lyssnar man verkligen utan att tolka eller anklaga, säger Mona.

Påfrestningar

Målgruppen för utbildningen är i första hand par där en part varit eller ska på utlandstjänst. För den kategorin kan frånvaro och oro bli viktiga skäl att gå kursen. Krister har ingen utlandstjänst framför sig och det var inte det som motiverade honom och Mona till att söka kursen.

– Att vara gift med en officer är inte alltid lätt. Krister gör bland annat dagsresor till Boden och ibland resor på veckobasis till exempel till Skåne. Vilka förväntningar som vi ställer på varandra runt resor var en motivation till att gå, säger Mona.

Olika problemlösning

Listan över ämnen som kan vålla konflikt i ett förhållande är lång – förväntningar, åtaganden, förlåtelse, sensualitet, sex och ekonomi för att nämna några. För att lyfta hur kommunikationen ser ut när det hettar till innehåller Prep-kursen moment där man diskuterar fiktiva och självupplevda fall. Det

Foto: Karolina Adlarson

Mona och Krister Iseby tycker att kursen hjälpt dem att kommunicera med varandra.

kan till exempel handla om hur den ena parten upplevt att den andra kom hem sent en kväll.

– Vi hör till dem som inte bråkar speciellt mycket. Men det var nyttigt att prata igenom självupplevda konflikter och ibland fiktiva fall, det lärde oss att se saker ur en ny synvinkel, säger Mona.

En av lärdomarna var hur de tänker runt problemlösning.

– Krister är färgad av den strukturerande och problemlösande världen inom Försvaret där man ska reda ut saker punkt efter punkt. Jag är inte riktigt på det sättet, utan mer känslomässigt lagd och tänker mer runt saker, säger Mona.

Krister nickar instämmande, visst finns det vissa olikheter mellan dem.

– Men jag skulle säga att vi har fler likheter

än olikheter, speciellt när det kommer till värderingar och hur vi vill leva våra liv. Detta är också ett av de teman som vi diskuterade på kursen, säger han.

Beröring och bekräftelse

Olikheterna i relationen ser de mer som ett komplement, som är viktiga att lära känna för att samspelet ska fungera. En av dem är deras respektive kärleksspråk.

– Jag är en person som gärna tar mycket och kramar på andra för att visa min uppskattning och det är nog så jag uttrycker mig till Krister också.

Krister håller med, Mona verkar bli mest bekräftad genom beröring. En upptäckt för dem var att Krister inte har beröring som sitt främsta kärleksspråk.

– Jag känner mig mest uppskattad när samspellet mellan oss fungerar och engagemanget är starkt.

Att engagemanget är starkt råder det inget tvivel om, inte minst när det kommer till att förändra kommunikationsmönster för att låta relationen blomstra.

– I diskussioner är jag mer dynamisk och verbal än Mona. Mona använder sig istället av undrandragande, säger Krister.

Mona håller med.

– Jag blir tyst eftersom jag inte kan sätta ord på vad jag känner.

Efter kursen har de fortsatt att jobba på området.

– Jag tystar inte lika snabbt i dag, utan försöker tänka på att uttrycka mina känslor, säger Mona.

Utlandstjänst

När det kommer till utlandstjänst är både Mona och Krister öppna för att anta den utmaningen. Att åka som medföljande skulle i så fall kanske bli ett alternativ för Mona.

– Vi har inte planerat något konkret. Men oavsett om Mona kan följa med eller inte tror vi att det som rör vårt gemensamma liv skulle ordna sig. I det läget är vi säkert extra glada över att ha övat oss i kommunikation, avslutar Krister.

Karolina Adlarson

Hallå där, Heléne Zachrisson, Prep-ledare:

Vad är Prep?

– Prep står för Praktiska redskap för en engagerad parrelation och är en kommunikationskurs för par, baserad på 30-årig internationell relationsforskning, inte minst inom försvaret. Forskningen har visat att det är ett tryggt samtalsklimat som gör en relation stark. Det har man tagit fasta på och därefter gjort ett pedagogiskt program.

– Vi kursledare, som själva är par, håller kortare introduktion till respektive tema. Därefter arbetar varje par enskilt med samtal och övningar. Vi går igenom tio olika områden och flera samtalsmetoder under kurshelgen. Exempelvis tar vi upp kommunikationshinder, varningssignaler för konflikt men även hur man kan skapa mer glädje och lust. Vi ser alltid till att förlägga kursen på en ostörd och naturskön plats.

Vilken effekt har Prep?

– Ett flertal forskningsstudier visar att Prep har effekt, både på kort och lång sikt. Separationsfrekvensen minskar med upp till 50 % i de grupper som har gått Prep, jämfört med kontrollgrupperna. En utvärdering visar att tre år efter kursen var Prep-paren mer nöjda med sitt sexliv än kontrollgruppen och de hade även mindre negativ kommunikation. Efter fyra år hade samma Prep-par mer positiv kommunikation än kontrollgruppen och efter fem år rapporterades färre fall av våld inom förhållandet bland Prep-paren än bland de övriga. Forskning från det amerikanska försvaret visar också på minskade risker för tillbud och olyckor.

Hur kan man som officers- eller soldatpar ta del av utbildningen?

– Via Soldathemsförbundet ges kursen några gånger per termin för en symbolisk summa och den är öppen för alla som arbetar inom Försvaret. Vi har jobbat speciellt mot gruppen som har varit eller ska ut i utlandstjänst. De har särskilt god nytta av kursen efter lång tid ifrån varandra och skillnader i erfarenheter. Men vi välkomnar också andra officerspar, alla har egentligen nytta av god kommunikation vart de än är i livet.

Läs mer: www.soldathem.org

Foto: LoveLab

Utveckla dig i din yrkesroll!

Försvårshögskolan erbjuder Sveriges samlade kompetens och erfarenhet inom ämnesområden för samhällets skydd och säkerhet.

Hos oss kan du studera statsvetenskap med två olika inriktningar: säkerhetspolitik eller krishantering och internationell samverkan. Hösten 2010 genomför vi även kurser i folkrätt, asymmetriska hot och terrorism, militärhistoria, militärteknik och ledarskap.

Läs mer om våra kurser och utbildningar på www.fhs.se

Välkommen med din ansökan senast 15 april!

Ökat stöd för insatsen i Afghanistan

Den svenska opinionen svängde till följd av Rysslands invasion av Georgien. Den effekten börjar avta, men stödet för Afghanistan-insatsen ökar. Det visar den årliga undersökningen av svenskarnas syn på försvars- och säkerhetspolitiken under 2009 som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har genomfört.

Överlag framstår svenskarna som trygga. De flesta bedömer sannolikheten för militärt angrepp, naturkatastrofer, politiska hot från annat land, eller it-, tele- eller el-avbrott som låg. Epidemier anses något mer sannolikt, vilket kan spegla den massmediala rapporteringen om svininfluensan under 2009.

Undersökningen för 2008 genomfördes precis efter att Ryssland invaderat Georgien vilket syntes i siffrorna. Ryssland sågs som mer problematiskt, de svarande ansåg sig se en ökad militär hotsituation i Sveriges närhet. Siffrorna från 2009 års undersökning kan tolkas som att händelsens påverkan på opinionen nu börjat klinga av. Siffrorna börjar krypa tillbaka mot det läge som rådde innan Georgienkriget.

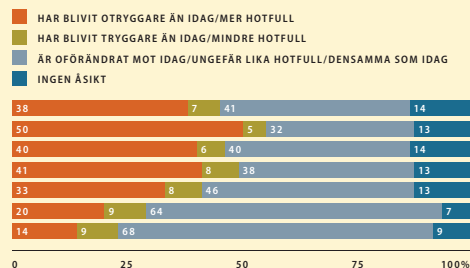
Den svenska försvarsviljan är fortfarande utbredd, men trenden är att allt fler saknar åsikt i frågan. Huvuddelen är fortsatt positiva till svensk alliansfrihet och negativa till anslutning till Nato.

Samtidigt ökar stödet för den svenska insatsen i Afghanistan.

Daniel Skoglund

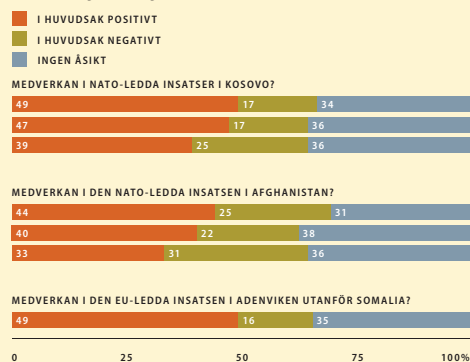
Uppfattning om den framtida militära hotsituationen i Sveriges närhet. Åren 2003–2009.

Tror du att den militära hotsituationen i vår närhet har förändrats om tio år? Tror du att det för vår del då ... (2006–2009)

Inställningar olika år till svensk medverkan i fredsfrämjande insatser på olika platser i världen.

Sverige deltar för närvarande med militär trupp i ett antal fredsfrämjande FN-insatser på olika platser i världen. Hur ställer du dig till Sveriges ... (2007–2009)

PROFSAFE

Vi lagerhåller vapensäkerhetsskåp, kassaskåp, dokumentskåp, värdeskåp, deponeringsskåp, säkerhetsskåp, värdeväskor, vertikalskåp. mm.

Tfn. 0371- 52 32 90
www.profsafe.se

Foto: Therese Hölmlberg
Försvarets Bildbyrå

Gör dig redo

Försvarets insatser kräver välutbildad personal. Nya uppdrag och ständigt förändrade förutsättningar skapar hela tiden nya träningsbehov. Vi identifierar behovet och föreslår lösningar .

Du och dina soldater behöver en utbildning och träning som är anpassad för er nästa insats. Ni vill öva i rätt insatsmiljö och med rätt utrustning. Finns det kanske moment ni inte kan träna på idag?

Vi är experter på utbildnings- och träningssystem. Låt oss analysera ert behov utifrån kraven på operativ förmåga. Vi föreslår utbildningssystem som är anpassat till era behov och hjälper er att anskaffa samt införa systemet.

Sjöland & Thyselius har 170 anställda och 20 års erfarenhet av arbete inom försvarssektorn.

Sjöland & Thyselius
Hälsingegatan 43, Stockholm

08-587 623 00
www.st.se info@st.se

Solutions to make your missions safer

For the safety of people.

For Dräger the safety of people always comes first. For more than 100 years now Dräger staff have been developing system solutions. The Dräger AFU 100 is a new solution in the field of NBC Protection Systems, which helps to protect against nuclear, biological and chemical weapons. The Dräger NBC Air Filtration Unit is a modular CBRN 24V Filter System for vehicles, containers and all kinds of shelters. (According to AEP54 and the Technical Specifications of the German Army). www.draeger.com

Dräger. Technology for Life®

Foto: Bovo Matteo/L'APRESSE/SCANPIX

Auschwitz-Birkenau ger än idag upphov till frågor om människans natur.

Förintelsens fråga – människan och lydnaden

Förintelsen, de etniska rensningarna i Bosnien och Rwanda. Vår moderna historia är full av brott mot mänskligheten. Ända sedan andra världskriget har forskare studerat vad som får människor att delta i omfattande massakrer av obehövade människor som inte utgör något direkt hot mot förövarna.

Den första och kanske mest logiska impulsen inom forskningen efter andra världskriget, var att dra slutsatsen att vissa människor har en större tendens än andra att lyda auktoritet, att de har en inneboende latent förmåga att delta i beordrade förbrytelser.

Auktoritär personlighet

Detta var teorin om den auktoritära personligheten som ett forskarlag med Theodor Adorno lanserade 1950.

En så kallad F-skala utarbetades där psykologerna försökte fånga om en individ skulle ha en högre tendens att delta i massakrer och att lyda order från en auktoritet. Bland annat var det utifrån den teorin som skolundervisningen tog intryck under efterkrigstiden. Om en person lär sig att tänka kritiskt och ifrågasätta auktoriteter skulle det minska risken för att något som

liknande Förintelsen skulle ske igen, var en av tankarna. Men under 70-talet kom ny forskning att ifrågasätta det tidigare tankesättet.

Milgrams stötar

Det mest inflytelserika experimentet genomfördes 1974 av socialpsykologen Stanley Milgram vid Yale-universitetet i USA. Han lät ett antal försökspersoner delta i ett experiment som uppgavs handla om pedagogik. Försökspersonernas funktion var att ge en annan försöksperson (offret) en stöt när den inte svarade rätt på en given uppgift. Men vad de som utdelade stötarna inte visste var att offret som erhöll stötarna ingick i experimentet och endast spelade smärta. Försökspersonerna fick även en svag stöt av utrustningen i början av testet för att få en känsla för hur det kändes att få en stöt (och för att tro att verkliga stötar utdelades.) Reglagen var även tydligt märkta för att visa vilka stötstyrkor som var farliga för mottagaren.

En stor andel av försökspersonerna fortsatte att ge stötar som var skadliga eller dödliga trots offrets klagan och skrik. Många tvekade, men fortsatte på försöksledarens uppmaning. Men genom att utsätta olika försökspersoner för variationer i upplägget

försökte Milgram även fånga vilka variabler som var i spel.

Milgrams upptäckt var att en stor andel försökspersoner fortsatte experimentet till den högsta strömnivån, trots att offren klagade högljutt och ville avbryta experimentet och uppenbarligen led. Det resultatet var det ingen bland tillfrågade psykiatriker, studenterna eller vanliga vuxna som trodde innan experimentet genomfördes. Hur stor andel som fortsatte till högsta strömnivån berodde på hur försöket var uppbyggt. När försökspersonerna var tvungna att trycka offrets hand mot strömplattan fortsatte endast 30 procent till högsta strömnivån,

Om försökspersonerna bara skötte reglagen på kontrollbordet och offrets händer var fästa vid strömplattan fortsatte 40 procent till den högsta nivån. Om offret doldes bakom en vägg, så att bara skriken hördes, fullföljde 62,5 procent av försökspersonerna försöket. Om även ljuden skärmades av fortsatte 65 procent till den högsta strömstyrkan.

Lydnad

Milgrams experiment lyfter fram ett antal fenomen. Ett är vår vilja att lyda auktoriteter som vi uppfattar som legitima. Ansvar är någon annans. Ett annat är det fysiska

avståndets betydelse för att vi ska åsamka någon annan skada.

Dessutom, menar Milgram, kan försökets stegvisa utformning ha något med resultatet att göra. Den första stöten som ges offret är harmlös, svagare än den styrka som försökspersonen själv mottagit. Därefter ökas styrkan till att någonstans bli smärtsam för offret, många försökspersoner tvekade då, men fortsatte efter tillsägelse från försöksledaren: "Allt eftersom försökspersonen ger starkare och starkare chocker måste han försöka rättfärdiga för sig själv vad han har gjort. En form av rättfärdigande är att fortsätta till slutet, för om han avbryter måste individen säga till sig själv: 'Allt som jag har gjort fram tills nu är fel och nu erkänner jag det genom att avbryta.'" skriver Milgram.

En av variationerna på försökssituation som Milgram prövade var att låta två försöksledare styra experimentet och låta de två bli oeniga om försöket skulle fortsätta, när försökspersonen klagade. Resultatet då var att alla deltagare avbröt experimentet tämligen tidigt. När auktoriteten inte var tydlig tappade den sin verkan.

Liknande resultat fick en annan amerikansk forskare vid namn Philip Zimbardo som undersökte hur två grupper av manliga

studenter interagerade i ett fingerat fängelse. Studenterna undersöktes först för att inte uppvisa några tecken på psykisk ohälsa eller utslag av auktoritär personlighet. Zimbardo delade slumpmässigt upp personerna i två grupper: Fångar och fångvaktare. Regler sattes upp för att kontakten mellan väktare och fångar skulle vara opersonlig. Några gånger om dagen skulle fångarna ha uppställning. Fångvaktarna gavs uniformer och solglasögon och övriga fångdräkter samt åtsittande mössor.

Räddarna i nöden

Under en väldigt kort tid utvecklade många i fångvaktargrupperna en stor brutalitet mot fångarna. Så allvarlig att försöket fick avbrytas i förtid. Zimbardos försök kan anses visa att det inte alltid behövs en auktoritet. En över- och underordnad situation kan mycket väl i sig själv starta en avhumanisering av den underordnade gruppen och göra att de överordnade begär allt grövre handlingar mot den.

Efter att ha ägnat kraft åt att försöka hitta de faktorer som gjorde medmänniskor till mördare i 30- och 40-talets Tyskland har forskning även försökt fånga någon av de faktorer som utmärkte räddarna. De som

gömde judar och andra undan deportation. Sociologer har försökt hitta samband baserade på allt det som sociologer gillar att undersöka som trosuppfattning, utbildning, klass eller ålder, men inga statistiska samband har kunnat fastställas.

Om Zimbardo och Milgram har funnit vad de tror genom sina experiment är Förintelsen en ständig uppmaning till oss alla att vara på vakt mot våra inneboende sociala tendenser.

Daniel Skoglund

Litteraturtips:

Bauman, Zygmunt, Auschwitz och det moderna samhället

Browning, Christopher R., Ordinary Men – Reserve police battalion 101 and the final solution in Poland.

Grossman, Dave, On Killing

Kelman Herbert C. & Hamilton, Lee V., Crimes of Obedience

Milgram, Stanley, Obedience to Authority

Your Choice for Demilitarization of Cluster Munitions

Extensive experience and State-of-the-Art Processes

www.nammo.com

nammo

Officersförbundet i uttalande om de stupade i Afghanistan

Den sjunde februari stupade två svenska officerare och en lokal tolk i Afghanistan. Officersförbundets ordförande Lars Fresker gjorde nedanstående uttalande med anledning av händelsen.

”Två kollegor och en lokal tolk har stupat. Mina tankar går till deras familjer och anhöriga, men också till deras kamrater och kollegor i Afghanistan och Sverige.

FN har beslutat verka för fred och säkerhet i Afghanistan och Sverige deltar i detta viktiga arbete. De soldater och officerare som ska

genomföra detta i praktiken har ett riskfyllt, men viktigt uppdrag. Som officer och soldat är man medveten om riskerna, men det går ändå aldrig att helt förbereda sig för en sådan här tragisk händelse.

Tyvärr måste vi nog ställa in oss på att det inte är sista gången det händer. Den svenska styrkan i Afghanistan har varit i strid eller blivit angripen över tjugo gånger sedan i maj förra året. Det är därför viktigt att vi sluter upp bakom våra bröder och systrar i utlandsstyrkan. De är värda all uppskattning de kan få.

Lars Fresker, förbundsordförande, Officersförbundet.”

Avtalsrådet återuppväckt

Avtalsrådet har återupptagit sin verksamhet. Det första mötet hölls den 22 januari och det andra den 4 februari. Avtalsrådets funktion är att diskutera och avdöma tolkningar av redan slutna avtal inom Försvarsmakten. Om facken och arbetsgivaren inte kommer överens inleds oftast tvist eller förhandling.

– Det är glädjande att vi fått igång rådet igen. Här kan vi och Försvarsmakten mötas och ofta lösa problem innan de påverkat verksamheten och våra medlemmar, säger Niklas Simson, Officersförbundets förhandlingschef.

Obligatoriefrågan under fortsatt diskussion

Arbetsgruppen (utvecklingsgruppen internationell arbetskyldighet) som diskuterar obligatoriefrågan har mötts tre gånger och ska träffas igen i slutet av februari. Hitintills har arbetstagarorganisationerna lagt fram exempel på frågor som de anser att Försvarsmakten måste hantera. Vid nästa möte ska Försvarsmakten (FM) presentera sin syn.

– Förbundet vill att det hela ska vara klart före sommaren bland annat med hänsyn till höstens bemanningsarbete av Org 11 så att medlemmarna vet vad de säger ja eller nej till, säger Mikael Boox, ombudsman vid kansliet som deltar i utvecklingsgruppen.

Förbundet anser självklart även att de som redan tvingats in i tjänstgöringsskyldigheten på grund av att de sökt och vill gå utbildningar i FM:s regi måste få veta vad ett obligatorium innebär för dem.

– Vi anser att man inte bör tvingas skriva på något som inte är utrett och som man inte i huvudsak kan förutse konsekvenserna av. Vi vill att tjänstgöringsskyldigheten skall vara ett frivilligt åtagande utifrån att arbetsgivaren har en utvecklad policy i kombination med ett kollektivavtal som gör det attraktivt. Då får medlemmarna incitament att skriva under, säger Mikael Boox.

Ersättning ska utgå för beredskap

Personal på Ledningsregementet som kommer att stå i beredskap som del av nästa Nordic battlegroup (NBG 11) har fått besked om att de inte kommer att erhålla beredskapsersättning. Informationen baserar sig på ett beslut av Försvarsmakten i november 2008 om att upphöra med personell R30 beredskap.

Officersförbundets anser att den som står i beredskap ska erhålla beredskapsersättning i enlighet med utlandsavtalet. Förbundets uppfattning är kommunicerat till Försvarsmakten på myndighetsnivå och även påpekat att myndigheten på sin hemsida skriver att individer kan placeras i R30-förband. Försvarsmakten har i samband med avtalsrådet uppgett att man återkommer i frågan när man satt sig in i den.

OF Ä ÅRSMÖTE 2010-04-07

Officersföreningen för äldre officerare – OF Ä kallar medlemmarna till årsmöte onsdagen den 7 april 2010 ombord på Sjöofficerssällskapets restaurantfartyg "Segelkronan" förtöjd vid Ö Brobänken (alldeles öster om Långa raden 8) och i Segelsömmarsalen, Skeppsholmsgården.

PROGRAM

- 1. kl 15.45** Samling Ombord på Segelkronan för kamratlig samvaro, BIO
- 2. kl 16.45** Förflyttning till den närbelägna Skeppsholmsgården
- 3. kl 17.00** Årsmötesförhandlingar.
- 4. kl 17.30** Föredrag. Öv Olof Granander – tills nyligen chef för den svenska styrkan i Afganistan - talar över ämnet : Fredsinsatser 2010 – erfarenheter från Afganistan.
- 5. kl 18.45** Förflyttning till Segelkronan
- 6. kl 19.00 (ca)** gemensam middag ombord på Segelkronan
– förrätt med öl
– varmrätt med vin
– kaffe och kaka

Pris: 310 kr

ANMÄLAN

om deltagande skall vara kassören tillhanda senast 31 mars genom inbetalning av 310 kr till OF Ä plusgirokonto 60 90 10 – 4. Glöm inte att notera namn på blanketten.

Är du sent ute går det också bra att ringa/maila till klubbmästaren, Sten Munck af Rosenschöld, tfn 070-520 12 70 ; e-post: semu@comhem.se

VARMT VÄLKOMNA

Brott mot Rals-avtalet gav ersättning

Förbundsstyrelsen beslutade den tionde februari att acceptera Försvarmaktens bud om förlikning i tvisten om myndighetens hantering av Rals-arbetet under 2009. Skadeståndssumman blev 50 000 kronor

Officersförbundet väckte tvist med Försvarmakten under slutet av 2009 då myndigheten brutit mot Rals-avtalet genom att varken genomföra det utlovade arbetet eller kalla till förhandling senast det datum som stod i avtalet.

– Summan är låg för ett så allvarligt brott mot ett av de kollektivavtal som våra medlemmar uppfattar som ett av de viktigaste – det om löneutveckling. Vårt ursprungliga yrkande låg på 150 000 kronor, säger Lars Fresker, ordförande i Officersförbundet.

Anledningen till att förbundsstyrelsen ändå accepterade förlikningsbudet var att man fått signaler att Försvarmakten nu tagit lärdom och vidtagit konkreta åtgärder för att förbättra sin förmåga att leva upp till framtida avtal. Vidare ansåg styrelsen att kansliets resurser kommer till bättre användning genom att aktivt driva förhandlingar i avtalsrörelsen i höst, arbetstidsavtalsförhandlingarna samt samverka FM:s omorganisation, snarare än att lägga på att driva målet till Arbetsdomstolen.

Gratis kunskapsdagar för medlemmar

Officersförbundet har slutit ett avtal med Kunskapsdagarna. Avtalet innebär att medlemmar kan gå på arrangemangen gratis.

Kunskapsdagarna är evenemang med föreläsare som talar om bland annat kommunikation, personlig utveckling och organisationsutveckling.

– Vi har slutit ett avtal på försök i ett år. Efter året tänkte vi se hur många medlemmar som besökt någon kunskapsdag samt om de uppfattat det som givande, säger Peter Löfven-dahl, förbundsdirektör vid Officersförbundet.

Dagarna kan vara en möjlighet att knyta kontakter med den civila arbetsmarknaden för den som är intresserad av att söka ett jobb utanför Försvarmakten. Men huvudsyftet är att ge medlemmarna inspiration och kunskap i sin arbetsvardag.

Under mars och april kommer kunskapsdagar att arrangeras på följande orter: Hässleholm 4 februari, Sollentuna, 22 februari, Falun, 8 mars, Gävle, 15 mars, Malmö, 19 mars, Luleå, 23 Mars.

Närmare schema för dagarna ovan, samt datum för fler ytterligare dagar under 2010, finns på www.kunskapsdagarna.nu

Anmälan sker direkt till Kunskapsdagarna. Uppge namn och medlemsnummer vid anmälan.

Foto: © Andrew Olney / Masterfile / Scampix

Pension och sparad semester

Flera medlemmar har frågat vad som gäller avseende semester och sparad semester vid pension. Svaret ges nedan.

Om du går i pension, eller om din anställning av annat skäl upphör, har arbetsgivaren generellt sett rätt att lägga ut innevarande års semester. Vissa undantag finns dock, t ex om anställningen upphör till följd av uppsägning på grund av arbetsbrist – och uppsägningstiden är kortare än 6 månader.

När det gäller sparad semester är förhållandet annorlunda. Inom det statliga avtalsområdet gäller att arbetsgivaren inte mot den enskildes vilja kan lägga ut dennes sparade semester, inte ens inför anställningens upphörande. Det är din rätt som arbetstagare att bestämma om du vill ta ut din sparade semester innan slutdatum för anställning, eller om du vill spara dessa dagar för att få ut dem i pengar i samband med att anställ-

ningen avslutas. Detta framgår tydligt av en dom i arbetsdomstolen från 1998, (AD-dom 1998 nr 100).

Enligt några officersföreningar har det förekommit att ansvariga arbetsgivarföreträdare ibland gett andra besked än ovan till arbetstagare vars anställning ska upphöra.

Arbetsgivarverket (som Försvarmakten är part av) lät efter domen meddela att man rättar sig efter domen. (AgV informerar 1998-09-29.) Eftersom arbetsgivarens möjlighet enligt semesterlagen att lägga ut individens sparade semester inom viss tid är bortförhandlad genom kollektivavtal på det statliga området, gäller istället att arbetstagaren alltid – under hela sin anställningstid (och därmed även sista dagen innan anställningen upphör) – har rätt att ha upp till 40 sparade semesterdagar. Om en anställning därmed upphör utan att arbetstagaren tagit ut sina sparade semesterdagar ska arbetsgivaren betala ut semesterersättning för den outtagna semestern, enligt FAS 5 kap § 15.

Förtydligande om PA-74

I **förra numret** av Officerstidningen skrevs om effekterna av pensionssänkningarna för de som går under PA-74. Flera medlemmar har hört av sig med frågor varför ett förtydligande görs.

Den information som tyvärr missades var att pensionärer födda 1945 och senare som

gått med pension enligt PA/SPR-74 genom "särskild pension" (55+), och som ännu inte börjat ta ut allmän pension, kommer få sin tjänstepension minskad med 0,9 procent, det vill säga motsvarande den minskning av prisbasbeloppet som genomförts mellan 2009 och 2010.

Våga vara chef – återta ledarskapet!

Under de kommande tre till fyra åren står Försvarsmakten (FM) inför ett antal tuffa utmaningar. Det är inte bara införandet av ett helt nytt personalförsörjningssystem, Prio och insatsorganisation 14. Oavsett vem som tar makten efter höstens val, bedöms grundorganisationsförändringar som oundvikliga om inte Försvarsmakten får ökade anslag.

Vid mina förbandsbesök möter jag många medarbetare, både militära och civila, som ställer frågan: kommer vi att klara av alla utmaningar som dessutom verkar inträffa samtidigt?

Jag bedömer att vi kommer att fixa detta tillsammans därför att vi har bra personal, men det krävs hårt arbete från hela organisationen samt ett mycket tydligt ledarskap på alla chefsnivåer för att Försvarsmakten skall lyckas.

2008 utkom Karl Ydén med en avhandling med titeln "Kriget" och karriärsystemet. I denna avhandling redovisades ett

antal problemområden som vi inte utan vidare kan blunda för. Dock skall vi vara medvetna om att bakgrundsmaterialet är i flera fall från 2001-2003 och mycket har hänt sedan dess.

Några exempel på problemområden som Karl Ydén beskriver:

- Fokus på interna relationer snarare än resultat.
- För täta intervaller mellan chefsbyten.
- En inte obetydlig mängd officerare som blivit politiserade och otydliga.
- För mycket administration som hindrar chefer på olika nivåer att utöva ett effektivt ledarskap.
- Stridsutbildningen är inte i fokus.

Slutsatsen av ovan redovisade avhandlingar är att det inom FM finns tydliga tecken på att ett antal officerare anses vara mer fokuserade på karriär än att nå resultat inom förbandsproduktion och insatsverksamhet.

Utöver ovan redovisade kritik hörs röster i bland annat Officerstidningen att:

- Förmågan att fatta obekväma beslut, som ibland leder till kritik och snack

från personalen och att anonyma bloggar medför att chefer blir beslutsrädda.

- FM beforderar officerare som inte har tillräcklig bred trupperfarenhet i nationell eller internationell tjänst
- Avsaknad av tydliga fys-krav medför att det finns för många officerare som inte är stridsdugliga.
- Föregångsmannaskapet och stillöshet i allt för stor omfattning smugit sig in i officerskollektivet.

Hur skall vi komma tillrätta med problemen? Det finns säkert många svar på denna fråga men jag anser att nedanstående förslag är de viktigaste områdena att beakta.

Befordra enbart chefer som har stort förtroende inom organisationen och som anses vara av det rätta virket samt vågar vara chefer. Detta innebär att det är chefer som har ett omvittnat bra ledarskap, social kompetens, kommunikativ förmåga, föregångsmannaskap samt bred nationell och internationell erfarenhet från trupptjänst och stabstjänst som eftersöks.

På våra skolor skall endast de bästa officerarna med ovanstående egenskaper få möjlighet att tjänstgöra. Dessa officerare utgör förebilder och norm. Dessa måste också på ett tydligare sätt än idag balansera ett allt mer växande akademiskt mindset som å ena sidan är bra och viktigt utifrån ett kunskapsperspektiv, men som också innehåller en hel del kontraproduktiva inslag som inte bidrar till bättre chefer och ledare utifrån ett ledarskapsperspektiv. Dessutom måste FM bli bättre på att kravställa utbildningen.

Skapa bättre förutsättning till att leda enligt uppdragstaktik. Låt chefer på olika nivåer få tydliga mandat och uppgifter samt därtill relevanta resurser. Därigenom kan högre chef ställa krav på att uppnå resultat och utkräva ansvar.

Ställ högre krav på fysisk spänst och stil. Officerare som ej är stridsdugliga, vinner varken truppen eller allmänhetens förtroende.

Det är också genom urval av officerare med tydligt ledarskap, som är resultatriktade, har stort förtroende i organisationen och som vågar vara chefer i olika typer av situationer som vi får driv i vår verksamhet.

Det finns mycket som är bra i FM men vi kan bli ännu bättre!

Generalmajor Berndt Grundevik
Arméinspektör

Soldathemsförbundet stöttar anhöriga till soldater i utlandstjänst!

Stödets innehåll är utformat med hänsyn till de förändrade livsvillkor som kan komma att möta soldatens familjemedlemmar, partner, släktingar och nära vänner i samband med en utlandstjänstgöring.

Vi erbjuder:

- Individuell telefonrådgivning och stödsamtal
- Familjerådgivning och parsamtal
- Kurser för par (s.k. PREP) i syfte att stärka relationen i samband med utlandstjänstgöring. Kursdatum: 19-21 mars, 18-20 juni
- Hjälpa att genomföra träffar och andra aktiviteter för anhöriga på soldathemmen

För anmälan till höstens PREP-kurser, telefonnummer till rådgivning eller annan information, läs mer på: www.soldathem.org

Svenska Soldathemsförbundet
The Swedish Soldiers Homes Association

Varför ignorerar svenska officerare historien?

Det ges ut många böcker och tidsskrifter med artiklar från förfluten tid. I många fall borde innehållet vara av stort intresse för dagens officerare om de rätt skall förstå bakgrunden till de problem som de själva har att hantera i nutid.

Men de verkar inte läsa om det förflutna. När jag har frågat ett antal generaler om de läst en viss sådan bok eller artikel har svaret i många fall blivit att "Det har jag inte haft tid med" eller "Boken ligger på nattduksbordet".

När jag i höstas gav ut en bok med titeln "År av uppgång År av nedgång" hade förlaget svårt att hitta läsare inom det breda skiktet av officerare. Boken skildrade sam- och motspelet mellan politiker och militärledning under det kalla kriget. Det gjordes felbedömningar och negativa åtgärder både på politisk och militär sida under det kalla kriget och de negativa konsekvenserna av dessa lever kvar än i dag. Det var inte alltid bättre förr.

Ett annat skäl till studium av det förflutna är dagens ryckiga försvarspolitik.

Tidigare försvarsminister Björn von Sydow angav i riksdagsdebatten inför försvarsbeslutet år 2000 att "den gamla mobiliseringsarmén avvecklas nästan helt." Men nu dyker mobiliseringen tydligen upp igen eftersom huvuddelen av armésoldaterna – de kontraktsanställda – inte skall var ständig tjänst. Samme försvarsminister sade i riksdagen 26/5 1999 att en "socialdemokratisk regering aldrig kommer att införa ett försvar som bemannas av yrkessoldater." Men den regeringen gick fram till 2006 med på uppluckrande åtgärder som gjorde att vi nu får ett yrkesförsvar, slutligt infört av en borgerlig regering. Det kan vara intressant att diskutera varför det socialdemokratiska motståndet har varit så svagt och varför det har brutits ned så snabbt.

Varför har intresset för vad som hände i det förflutna minskat?

Den kärva men inte särskilt för officerarna hedersamma orsaken är enligt min mening att man böjt sig för överhetens påbud. "Jag har ingen backspegel, jag ska inte åt det hållet" var ÖB Håkan Syrén tydliga signal i Försvarets Forum 2004. Han drev vidare att "här och nu" var det

Foto: Armémuseum

som gällde. Tillbakablickar vore ointressanta, särskilt mot en tid i mitten på 1990-talet då fokus i verksamheten i fred skulle ligga på förmåga att i ett försämrat läge kunna skapa erforderlig styrka.

Om officerarna skall kunna påverka den framtida politiken positivt krävs det att de vet mer om politiken i det förflutna. Låt inte påbud uppifrån hindra detta.

Carl Björemán
Generallöjtnant

Comex Notebook U1

- En ljusstark 15.6" LED bildskärm kombinerad med Intels senaste processor teknik, Intel® Core i7
- Speciellt anpassad för Svenska Försvarets behov
- Uppfyller RÖS U1-norm och MIL-STD-461E/810F standarder inom vibration och stötar, samt fukt- och dammskyddad
- Maximal prestanda för extrema miljöer

Kontakta oss för mer information!

Comex Electronics AB

Hemsida: www.comex.se

Telefon: 08 - 630 82 30

OFFICERSFÖRBUNDET

Officersförbundet söker vikarie

Officersförbundet söker vikarierande ombudsman. Att arbeta på Officersförbundets kansli ger dig en unik möjlighet att vidareutveckla din kunskap om Försvarsmakten, speciellt Försvarsmaktens personalförsörjning. Du kommer att arbeta tillsammans med förtroendevalda från alla förband. Du kommer att träffa och umgås med medlemmar på alla nivåer. Du kommer att delta i kansliets beredning av ärenden i allt från hur många anställda det ska finnas i Försvarsmakten till hur mycket vi bör yrka i ersättning för övningsdygn. Du kommer att lära dig hur regering och riksdag arbetar med att styra Försvarsmakten. Ett vikariat hos oss ger dig ett mer intressant CV och våra medlemmar har fått hjälp med att bevaka och förbättra anställningsvillkoren.

Som vikarierande ombudsman kommer du att arbeta tillsammans med de andra ombudsmännen med att ge råd och stöd till officersföreningarna. Du kommer att få eget ansvar inom området arbetsmiljö och verksamhetssäkerhet.

Du som söker ska ha

Ett starkt engagemang för den anställda militära personalens villkor
Kännedom om försvaret och de olika militära yrkena
Vilja att arbeta för andra
Intresse för arbetsmiljö

Du som söker bör ha

Erfarenhet från fackligt arbete, medinflytandearbete eller personalarbete
Erfarenhet från arbetsmiljöarbete

För att lyckas med jobbet måste du vara intresserad av att arbeta för andra och att dela med dig av dina kunskaper. Att uttrycka sig väl i tal och skrift är en förutsättning för arbetet.

Vi är idag 15 anställda och har våra lokaler på Sturegatan 15 i Stockholm.

Tillträde i oktober eller efter överenskommelse. Anställningen är ett cirka tio månader långt vikariat för en föräldraledig ombudsman.

Ytterligare upplysningar om tjänsten lämnas av förbundsdirektör Peter Löfvendahl. Fackliga representanter är Conny Jansson, Saco-föreningen respektive Barbro Kristiansson, Unionen.

Samtliga nås på telefon 08-440 83 30, Peter nås även på telefon 070-580 51 07.

Officersförbundet är ett fack- och yrkesförbund för officerare och andra som är anställda för militär tjänstgöring inom Försvarsmakten.

Ansökan insändes senast den 31 mars till

Kansliet@officersforbundet.se
eller

Officersförbundet Box 5338 102 47 STOCKHOLM

VIKARIE